

YTTRANDE

2019-11-14

Ärendenr:

NV-07346-19

Mark- och miljödomstolen, Nacka tingsrätt
mmd.nacka.avdelning4@dom.se

Yttrande i mål nr M 6621-19 angående ansökan om tillstånd till befintlig och förändrad verksamhet i Oxelösunds kommun, Södermanlands län.; nu fråga om komplettering av ansökan

Med anledning av domstolens fråga (aktbilaga 4) om ansökningshandlingarna behöver kompletteras före kungörelse anför Naturvårdsverket följande.

Naturvårdsverket har tagit del av aktbilaga 1.

1. Kompletteringsbehov

Naturvårdsverket har både i samråd och nu i detta yttrande begränsat sig till ett urval av frågor. För verksamhet som ska avslutas delar Naturvårdsverket i stort bolagets uppfattning att nyligen beslutade villkor ska gälla under förutsättning att garantier finns för att verksamheten avslutas. För tillkommande verksamhet fokuserar verket på energi, buller och luftutsläpp.

För övriga frågor avstår Naturvårdsverket ifrån att ta ställning, uteblivet yttrande ska alltså inte ses som att verket anser att ansökan är komplett i de delarna.

Naturvårdsverket bedömer utifrån ovanstående begränsningar att ansökan behöver kompletteras med avseende på nedanstående punkter.

Utformning av ansökan

1. Klargörande av om ansökan avser tillstånd till fortsatt drift av masugn, kokswerk och biproduktverk med tillhörande stödsystem även för tiden efter 1 januari 2027.

I sådant fall behöver ansökan kompletteras med uppgifter och åtaganden så att verksamheten uppfyller BAT och BMT i alla delar. Detta behövs för att kunna bedöma om förutsättningarna finns att ge tillstånd efter detta datum och vilka villkor som i så fall ska gälla för verksamheten.

2. Redovisning av om bolaget i tidigare tillståndsansökningar har gjort några åtaganden som det allmänna villkoret är avsett att omfatta.

Bolaget har ansökt om nytt tillstånd till hela verksamheten som ska ersätta tidigare tillstånd. Naturvårdsverket instämmer i att det är en lämplig ordning, särskilt när det finns flera gällande tillstånd sedan tidigare. Det förutsätter emellertid att alla nödvändiga beskrivningar av verksamheten och dess miljöpåverkan finns i den aktuella ansökan. Det gäller även eventuella åtaganden som har gjorts inom ramen för tidigare ansökningsförfaranden. Det allmänna villkoret kan inte omfatta annat än det som bolaget har angett eller åtagit sig i den pågående tillståndsprövningen.

Förorenad mark

3. Redovisning av föroreningsituationen i byggnader och mark i anslutning till de delar som ska avvecklas, särskild vikt bör läggas på koksverk och biproduktverk.

Underlaget behövs för att bedöma behov av återställning och bör alltså omfatta en sammanfattning av statusrapporten.

Energiushållning

4. Ytterligare uppgifter om metoderna för att tillvarata energin i form av spillvärme som ljusbågsugnen genererar. Ansökan behöver kompletteras med den rådata som ligger till grund för kostnads-nyttoanalysen (Bilaga A.4). Spillvärmepriset behöver också beskrivas mer i detalj så att det går att förstå var siffrorna kommer ifrån och hur de varierar. Därutöver behöver utsläppen av koldioxid, stoft och NO_x bedömas om fjärrvärmens istället produceras med fasta bränslen (eftersom beslut ännu inte är tagna bör beräkningarna gälla både biomassa och hushållsavfall). Uppgifter om påverkan på utsläpp är viktiga för att kunna bedöma samhällsnyttan.

Naturvårdsverket noterar att avgaskanalen från en svensk ljusbågsugn¹ nyligen har byggts om och det har alltså ansetts ekonomiskt och tekniskt rimligt. Naturvårdsverket vill även framhålla att det finns andra goda exempel inom energiintensiv industri med restvärmeåtervinning². Naturvårdsverket är tveksam till om det är förenligt med miljöbalken att ge tillstånd till en ny verksamhet som spillar så stora mängder energi som det är frågan om här.³

¹ <http://lup.lub.lu.se/lup/download?func=downloadFile&recordId=8890049&fileId=8890050>

² <https://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer6400/978-91-620-8623-7.pdf?pid=4298>, <https://www.turboden.com/press/press-releases/1541/the-first-electric-arc-furnace-waste-heat-recovery-orc-based-system-is-in-commercial-operation-at-feralpi-steel-plant-in-germany>

³ Se Bilaga A4 Kostnads-nyttoanalysen

5. Redovisning av en energikartläggning för stålverket med inriktning på tiden efter att ljusbågsugnen tagits i drift. Kartläggningen ska åtminstone omfatta pumpning (vatten och luft), komfortvärme (kylning och värmning av lokaler), belysning, ventilation, tryckluft, hetvatten, ånga, kylvatten och värmeåtervinning. Kartläggningen ska innehålla besparingspotentialen, kostnaden för att genomföra åtgärden som en del av entreprenaderna i samband med byggandet av ljusbågsugnen samt kostnaden för att genomföra åtgärder vid senare tillfälle samt eventuella förändrade drift- och underhållskostnader i förhållande till nuläget. Alla kostnader och vinster ska redovisas utan kapitalkostnader.

Energikartläggningen ska även kompletteras med eventuella möjliga energibesparingspotentialer i produktionsprocesserna kopplade till alla verksamheter och då i synnerhet stålverket och valsverket som tagits fram i senaste energikartläggningen. Redovisningen ska åtminstone innehålla energibesparingspotentialen, kostnaden för att genomföra åtgärder samt förändringen i drift och underhållskostnader. Alla kostnader och vinster ska redovisas utan kapitalkostnader.

Naturvårdsverket har redan i samrådet påpekat att det faktum att verksamheten kommer ändras på ett sådant sätt att det ger betydande miljövinster i form av minskade koldioxid-, andra luft- och vattenutsläpp inte innebär att avkall kan göras på det miljörättsliga ramverket och dess kravnivå. Bolaget kommer vara en av de största energianvändarna i landet. Underlaget behövs för att kunna godkänna miljökonsekvensbeskrivningen samt ge tillstånd och där sätta adekvata villkor.

Utsläpp till luft

6. Förtydligande av huruvida kväveoxidutsläppen från valsverket m.m. kommer att förändras vid den framtida verksamheten efter en övergång från processgaser till naturgas eller annat bränsle (t.ex. biogas). För det fall en förändring är att vänta bör detta redovisas med förslag på justerade villkor för utsläpp av kväveoxid från de olika ugnarna i halter samt en justering av mängden i totalvillkoret.

Av tabell 12 i luftkvalitetsutredningen⁴ framgår att det förväntade kväveoxidutsläppet från plåt, valsverk och efterbehandling bedöms ligga på samma nivå (320 ton/år) både vid nollalternativet och för den framtida verksamheten. Det använda bränslet kommer dock att bytas ut från att utgöras av processgaser (som i nollalternativet) till att istället utgöras av naturgas (senare biogas), dessutom tillkommer nya anläggningsdelar för efterbehandlingen av stål⁵. Det framgår dock av luftkvalitetsutredningen⁶ att *uppskattningarna* [för redovisade beräkningar för nollalternativet och

⁴ s. 30, bilaga B.2 till miljökonsekvensbeskrivningen

⁵ s. 11, Ansökan

⁶ s. 83, bilaga B.2 till miljökonsekvensbeskrivningen

framtida verksamhet] baseras t.ex. på antagande om förändrade halter för utsläpp av kväveoxider vid övergång från koksugns gas till naturgas. Det behöver förtydligas om, och i så fall vilken effekt, en sådan övergång kommer att ha på kväveoxidutsläppen. Det kan i sådant fall vara motiverat med förslag på kompletterande haltvillkor för de ugnar som berörs av bränslebytet samt justerade mängder i totalvillkoret för utsläpp av kväveoxider.

7. Förtydligande av hur tidplanen ser ut gällande de totalvillkor som ännu inte föreslagits i mål M 2033–07. Förtydligande behövs också gällande hur och när bolaget avser att redovisa förslagen på totalvillkor i här aktuellt mål.
8. Klargörande gällande utredningsvillkoren för utsläpp till luft så att syftet med utredningarna och vad de ska leda till tydligt framgår.

Naturvårdsverket anser att det behövs förtydligande om utredningarna omfattar ytterligare reducerande åtgärder eller endast avser att bedöma utsläppsnivån för i handlingarna beskriven teknik.

Buller

9. Förslag till slutligt villkor för buller från nuvarande verksamhet utformat med begränsningsvärden, om nödvändigt med ett särskilt villkor för byggskedet.

Bolaget har föreslagit att frågan om slutliga villkor skjuts upp samt föreslagit en provisorisk föreskrift för buller. I motiveringen anges att det inte i dagsläget bedöms möjligt att föreskriva slutliga villkor för den framtida verksamheten. Naturvårdsverket anser att slutliga villkor behövs för verksamheten. Bolaget bör förtydliga om olika villkor behöver gälla före och under byggskedet. I det fall att bolaget bedömer att olika villkor behöver gälla bör båda förslagen redovisas.

10. Inställning till att genomföra bullerisolerande åtgärder på byggnader, i det fall det inte går att nå Naturvårdsverkets riktvärden för industri- och verksamhetsbuller med teknisk möjliga och ekonomiskt rimliga åtgärder.
11. Komplettering av bullerutredningen med följande.
 - a) Redovisning avseende alla våningshöjder.

Bolaget har enbart redovisat beräknade ljudnivåer för marknivån men bostäderna kring anläggningen är övervägande flervåningshus. Naturvårdsverket vill påtala att riktvärden för industri- och verksamhetsbuller gäller vid bostads fasad, det vill säga inte enbart vid marknivå, och på ytor för utevistelse i bostadens närhet.

- b) Redovisning av antalet berörda boende alternativt berörda bostäder inom olika ljudnivåintervall från 5 dBA under gällande riktvärde, enligt Naturvårdsverkets vägledning för industri- och verksamhetsbuller, för de olika skedena. I redovisningen ska hänsyn tas till byggnadshöjd. Förtydligande gällande berörda vård- och undervisningslokaler som exponeras för buller ska redovisas särskilt.
- c) Redovisning av lågfrekventa bullerkällor, vilka skyddsåtgärder som är möjliga samt vilka bostäder som berörs.

Bullerutredningen redovisar att risk finns för överskridande av Folkhälsomyndighetens riktvärde för lågfrekvent buller inomhus, i första hand i frekvensbandet 50 Hz. Då många normalstora bostadsrum ofta har rumsnoder kring 50 Hz, vilket kan ge upphov till förhöjda ljudnivåer i delar av rummet, bör bolaget även redogöra för om man tagit höjd för rumseffekter i bedömningen om Folkhälsomyndighetens riktvärden kan klaras eller ej.

- d) Tydligare redogörelse för var man antar att skrothantering sker i bullerberäkningarna för olika skeden.

Då den planerade skrothanteringen är mycket omfattande och kommer att alstra en betydande del av verksamhetens buller till omgivningen bör underlaget även kompletteras med redovisning av bullerspridning från de olika tänkbara platserna för skrothantering.

- e) Redovisning av vilka externa transporter, med förväntade godsmängder och fordons- och fartygsrörelser per dygn eller år som förväntas för de olika skedena. Redovisningen ska också innehålla vilka möjligheter det finns att fördela transporter till transportslag som ger upphov till lägre nivåer av luftutsläpp och buller.
- f) Beräkningar av buller från externa transporter på land och till sjöss för de olika skedena inom den geografiska avgränsningen som anges i MKB:n, vid långa sträckor kan detta göras som punktberäkningar.
- g) Förtydligande av vilka delar av handlingsplanen som är åtgärder som man med säkerhet vet redan nu kommer att vidtas och vilka som är möjliga att vidta i ett senare skede. Det bör även förtydligas vilka åtgärder i handlingsplanen som är inkluderade i konsekvensbedömningen avseende buller.

Förtydligande om det finns fler åtgärder utöver de redovisade i bilaga B.4. avsnitt 8.2 och 8.3 ifall dessa inte är tillräckliga för att nå ned till Naturvårdsverkets riktvärden avseende industri- och verksamhetsbuller.

- h) Redovisning av vilka förväntade inomhusnivåer från verksamhetens olika skeden samt hur dessa förhåller sig till Folkhälsomyndighetens riktvärden för buller inomhus med marginal. Redovisning av hur ljudnivåer på

uteplatser förhåller sig till Naturvårdsverkets riktvärde för industri- och verksamhetsbuller helg- och kvällstid.

- i) De rapporter som det hänvisas till rörande Oxelösunds hamn (ÅF:s rapport nr 580475-r-A, Oxelösunds Hamn, Externt buller. Externbullerkartläggning 2012. ÅF:s rapport 745339-r-A LNG terminal, Oxelösunds hamn. Kartläggning av externa ljudnivåer inför tillståndsansökan).

2. Grunder

Vad en ansökan om tillstånd ska innehålla regleras i 22 kap. 1 § miljöbalken. Enligt första punkten i bestämmelsen ska ansökan innehålla bl.a. uppgifter om produktionsmängd och om användningen av råvaror, andra insatsvaror och ämnen samt om energianvändning. Av andra punkten följer att ansökan ska innehålla uppgifter om utsläppskällor, om arten och mängden av alla förutsebara utsläpp. Enligt fjärde punkten ska ansökan innehålla förslag till skyddsåtgärder eller andra försiktighetsmått samt de övriga uppgifter som behövs för att bedöma hur de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. följs och enligt femte punkten ska ansökan innehålla förslag till övervakning och kontroll av verksamheten. En ansökan ska därtill innehålla det underlag som behövs i övrigt för att det ska kunna fastställas erforderliga villkor i enlighet med 22 kap. 25 § miljöbalken, däribland villkor för utsläpp.

Efterfrågade kompletteringar i punkterna ovan utgör nödvändigt underlag för att ansökan ska kunna ligga till grund för prövning enligt 22 kap. 1 § miljöbalken samt till vad en tillståndsdom ska innehålla enligt 22 kap. 25 § miljöbalken.

3. Målets handläggning

Naturvårdsverket hemställer om att mark- och miljödomstolen ska ta fram en tidsplan för handläggningen av målet som parterna ges tillfälle att yttra sig över.

Beslut om detta yttrande har fattats av enhetschefen Karin Dunér.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit miljöjuristen Linda Sjöo samt tekniska handläggarna Lisa Johansson, Jenny Håkansson och Matthis Kaby, den senare föredragande.

För Naturvårdsverket

Karin Dunér

Matthis Kaby

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Kopia till: Lst i Södermanlands län; att: Ingela Eklöv, SSAB EMEA AB